

Ustavni sud Crne Gore, u vijeću sastavljenom od sudija: Budimira Šćepanovića, kao predsjednika vijeća, Milorada Gogića i Desanke Lopičić, kao članova vijeća, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, člana 48. tačka 3. i člana 76. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, broj 11/15), na sjednici vijeća od 15. juna 2016. godine, donio je

ODLUKU

I – USVAJA SE ustavna žalba.

II – UKIDA SE presuda Vrhovnog suda Crne Gore, Uvp.br. 96/13, od 6. septembra 2013. godine, i predmet vraća Vrhovnom sudu Crne Gore na ponovni postupak.

Obrazloženje

1. Nevladina Fondacija "Građanska alijansa", čiji je zakonski zastupnik Boris Raonić, podnijela je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv presude Vrhovnog suda Crne Gore, Uvp.br. 96/13, od 6. septembra 2013. godine, zbog povrede prava iz člana 51. Ustava Crne Gore i člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U ustavnoj žalbi, pored ostalog, navodi: *da tužilac (podnosilac ustavne žalbe), u kontinuitetu, od 2006. godine, vrši monitoring poštovanja ljudskih prava od strane državnih službenika, te je, u realizaciji projekta, u dijelu koji se odnosi na praćenje postupanja službenika Uprave policije, došao do informacije da je policijski službenik B.J., dva puta uslovno osuđen za zlostavljanje za vrijeme obavljanja službene dužnosti; da je predmetna informacija bitna budući da se radi o policijskom službeniku koji je povratnik u kršenju ljudskih prava za vrijeme obavljanja službene dužnosti, radi čega javnost ima interes da bude upoznata sa tim; da lica koja su nadređena navedenom policijskom službeniku nijesu postupala po Zakonu o policiji kao i važećem Zakonu o unutrašnjim poslovima, koji predviđaju da policijskom službeniku prestaje radni odnos ako je pravosnažnom presudom osuđen za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti; da je podnosilac, u cilju provjeravanja navedenih informacija, ali i da li je u postupcima, koji su vođeni pred sudovima, bilo korupcije te da li je navedenom licu izricana adekvatna sankcija, zatražilo informaciju od Osnovnog suda u Kotoru; da je podnosilac, dana 14. juna 2012. godine, na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, zatražio kopiju presude, K.br. 117/10/06, od 15. juna 2010. godine, kojom je osuđen navedeni policijski službenik i da li je presuda pravosnažna, kao i informaciju da li je u istom sudu vođen još neki postupak protiv istog lica, te ako jeste da se dostave kopije presuda sa naznakom jesu li pravosnažne; da je Osnovni sud odbio zahtjev za pristup informacijama pozivajući se na pravni stav Vrhovnog suda; da ovo ograničenje nije u skladu sa ograničenjem o pristupu informacijama koje predviđa Ustav u odredbi člana 51.; da tuženi nije dao obrazloženje u skladu sa odredbom člana 18. stav 3. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, jer u osporenom rješenju nema pojašnjenja da li bi po zaštićene interese nastala šteta značajno veća od javnog interesa za objavljivanjem tih informacija; da oficijelnost u ostvarivanju utvrđenog javnog interesa, predviđeni sadržaj zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informaciji i skraćeni postupak u kojem se rješava po zahtjevu, znači da se testiranje štetnosti objavljivanja informacija vrši po službenoj dužnosti, što znači da je teret dokazivanja na organu vlasti koji vodi postupak; da je Zakon propisao i mogućnost da organ vlasti, u skladu sa odredbom člana 13. st. 2., 3. i 4. istog Zakona, omogući pristup informaciji nakon brisanja dijela informacije kojem je pristup ograničen, a sve u cilju favorizovanja principa slobode pristupa informacijama u odnosu na to da se informacija proglašuje tajnom; da je Osnovni*

sud u Beranama odobrio pristup informacijama o sudskim postupcima protiv policijskih službenika zbog prekoračenja službenih ovlaštenja. Predlaže da se usvoji ustavna žalba, ukine osporena presuda i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

2. U postupku pokrenutom ustavnom žalbom, na osnovu odredbe člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava i odredaba čl. 68. i 75. Zakona o Ustavnom sudu, Ustavni sud, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj žalbi, utvrđuje da li je u postupku odlučivanja o pravima i obavezama podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno ustavno pravo, pri čemu se, po pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja zavisi ocjena o povredi ustavnog prava.

3. Uvidom u osporene presude i drugu dostavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

- Presudom Upravnog suda Crne Gore, U.br. 1793/12, od 4. aprila 2013. godine, odbijena je, kao neosnovana, tužba tužioca.

U obrazloženju presude se, pored ostalog, navodi: *da je organ vlasti, prema odredbi člana 6. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, dužan da omogući uvid u javne registre i javne evidencije u svom posjedu; da je tužilac podnio zahtjev Osnovnom sudu Kotor, za pristup informaciji, kojim je tražio da mu Sud dostavi kopiju presude, K.br. 117/10/06, od 15. juna 2010. godine, kojom je osuđen policijski službenik B.J. i informaciju da li je presuda pravosnažna; da je tužilac tražio informaciju o pojedinačnoj tačno određenoj presudi koju je Osnovni sud u Kotoru donio u krivičnom predmetu, pa su pravilno upravni organi odbili zahtjev tužioca, pozivajući se na pravni stav Vrhovnog suda Crne Gore, Su.VI br. 60/11, od 6. jula 2011. godine (stav III), prema kojem se neće dozvoliti pristup informaciji kada se traži pojedinačna, tačno određena odluka, pa odbijanjem žalbe tužioca, osporenim rješenjem, tuženi nije povrijedio zakon na njegovu zaštitu; da je Sud cijenio i ostale navode tužbe, ali je našao da su neosnovani i bez uticaja na drugačiju odluku suda u ovoj stvari.*

- Odlučujući po zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, Vrhovni sud Crne Gore je osporenim presudom, Uvp.br. 96/13, od 6. septembra 2013. godine, odbio isti kao neosnovan.

U obrazloženju presude se, pored ostalog, navodi: *da presuda sadrži pravilne razloge kojima se Upravni sud rukovodio prilikom odbijanja tužbi, na koje razloge ovaj sud upućuje, pa ih nije nužno ponavljati; da je odredbom člana 9. stav 1. tačka 6. alineja 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama propisano da se pristup informacijama ograničava ako bi se njihovim objelodanjivanjem značajno ugrozila privatnost i druga lična prava pojedinca, osim za potrebe sudskog ili upravnog postupka; da, dovodeći u vezu podnijeti zahtjev za pristup informacijama sa naprijed navedenom odredbom, kao i sa Ustavnim i drugim zakonskim odredbama koje su citirane u osporenom rješenju, osnovano Upravni sud pobijanom presudom nalazi da je osporeno rješenje zakonito i da isto sadrži dovoljne i jasne razloge, koje ni navodima podnijetog zahtjeva nijesu dovedeni u sumnju.*

4. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

Član 32.

„Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Član 51.

Svako ima pravo pristupa informacijama u posjedu državnih organa i organizacija koje vrše javna ovlaštenja. Pravo pristupa informacijama može se ograničiti ako je to u interesu: zaštite života, javnog zdravlja, morala i privatnosti, vođenja krivičnog postupka, bezbjednosti i odbrane Crne Gore, spoljne, monetarne i ekonomske politike”.

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

Član 6. stav 1.

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.

Član 10.

Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu posjedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtijevaju dozvole za rad televizijskih, radio i bioskopskih preduzeća”.

Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Republike Crne Gore”, broj 68/05):

Član 9. stav 1. tačka 6. alineja 1.

„Pristup informacijama ograničava se, ako bi se njihovim objelodanjivanjem značajno ugrozili:

6) privatnost i druga lična prava pojedinaca, osim za potrebe sudskog ili upravnog postupka, i to: - informacijama o privatnom životu stranke i svjedoka u postupku, žrtvama i licima oštećenim krivičnim djelom, kao i podacima o osuđivanim licima.

Član 13. st. 2., 3. i 4.

Pristup informaciji u posjedu organa vlasti može se ostvariti: ako je dijelu informacije pristup ograničen, organ vlasti će omogućiti pristup informaciji nakon brisanja dijela informacije kojem je pristup ograničen; na dijelu informacije na kojem je pristup ograničen stavlja se napomena "izvršeno brisanje" i daje obavještenje o obimu izvršenog brisanja; brisanjem informacije ne smije se uništiti ili oštetiti tekst informacije.

Član 18. stav 3.

Organ vlasti je dužan da obrazloži akt kojim odbija zahtjev i da navede razloge zbog kojih ograničava pristup informaciji”.

5. Ustavni sud je, nakon razmatranja navoda ustavne žalbe i odluka sudova, utvrdio da je osporenom presudom Vrhovnog suda Crne Gore, podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno pravo na pravično suđenje, zajemčeno članom 32. Ustava, odnosno članom 6. stav 1. Evropske konvencije.

Predmet upravnog spora, koji je prethodio ustavnosudskom postupku, jeste zahtjev tužioca (podnosioca ustavne žalbe) za pristup informaciji, kojim je traženo dostavljanje kopije presude kojom je osuđen policijski službenik (B.J.) i informacije da li je presuda pravosnažna, te informacije da li je u istom sudu (Osnovnom sudu u Kotoru) vođen još neki postupak protiv istog policijskog službenika, te ukoliko jeste, da se dostave kopije presuda sa naznakom da li su iste pravosnažne.

Odlučujući po zahtjevu Nevladine fondacije „Građanska alijansa” za pristup informaciji, Osnovni sud u Kotoru je isti odbio, nalazeći da se pristup informacijama ograničava ako bi se njihovim objavljivanjem značajno ugrozili privatnost i druga lična prava pojedinaca, osim za potrebe sudskog ili upravnog postupka, što je utvrđeno odredbom člana 9. stav 1. tačka 6. alineja 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, pozivajući se ujedno i na stav Vrhovnog suda Crne Gore, tačkom III, Su.VI br. 60/11, od 6. jula 2011. godine, da se neće dozvoliti pristup informaciji kada se traži pojedinačna tačno određena odluka.

U postupku po žalbi, Ministarstvo pravde i ljudskih prava je odbilo žalbu, navodeći, kako je u konkretnom slučaju „Građanska alijansa”, iz Podgorice, tražila kao informaciju tačno određenu presudu, koju je Osnovni sud u Kotoru, donio u krivičnom predmetu, a imajući, pri tom u vidu odredbe člana 43. stav 1. i član 51. stav 2. Ustava Crne Gore, kao i člana 8. i člana 9. stav 1. tačka 6. alineja 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, te pravni stav Vrhovnog suda.

Upravni sud Crne Gore je odbio tužbu tužioca, kao neosnovanu, navodeći da su upravni organi pravilno odlučili kada su odbili zahtjev tužioca, pozivajući se na iste razloge i na činjenicu da je Osnovni sud u Kotoru predmetnu presudu donio u krivičnom predmetu. Vrhovni sud je odbio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, izražavajući stav da je osporeno rješenje zakonito i da isto sadrži dovoljne i jasne razloge, koje ni navodima podnijetog zahtjeva nijesu dovedeni u sumnju.

6. Podnosilac u ustavnoj žalbi navodi da tuženi nije dao obrazloženje u skladu sa odredbom člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, kao i odredbama člana 203. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku i člana 18. stav 3. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, koje bi bilo odlučujuće za odbijanje zahtjeva za pristup informacijama i da je materijalno pravo u osporenoj presudi pogrešno primijenjeno.

Jedna od osnovnih garancija prava iz člana 32. Ustava i člana 6. Konvencije, odnosi se na obavezu suda da obrazloži svoju odluku (Evropski sud za ljudska prava, *Ruis Torija protiv Španije, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29*). Stav Evropskog suda za ljudska prava je da je, prilikom davanja odgovora da li obrazloženje sudske odluke zadovoljava standarde prava na pravično suđenje, potrebno voditi računa o prirodi i okolnostima konkretnog slučaja (presuda Evropskog suda za ljudska prava, *Garcia Ruiz protiv Španije, predstavka broj 30544/96, od 29. januara 1999. godine*), pri čemu sudska odluka ne može biti bez ikakvog obrazloženja, niti ono smije da bude lapidarnog karaktera (presuda Evropskog suda za ljudska prava, *Georgiadiadis protiv Grčke, predstavka broj 21522/93, od 29. maja 1997. godine*). Obaveza obrazloženja sudske odluke, ne znači da se u odluci moraju dati detaljni odgovori na sve iznijete argumente (Evropski sud za ljudska prava, *Van der Hurk protiv Holandije, presuda od 19. aprila 1994. godine, § 61*). Međutim, do povrede prava na pravično suđenje može doći ako u obrazloženju presude nijesu sa dovoljnom preciznošću navedeni razlozi na kojima se odluka zasniva (vidi, presuda Evropskog suda u predmetu *Hadjianastassiou protiv Grčke, presuda od 16. decembra 1992. godine § 33*).

Vrhovni sud je u osporenoj presudi, ocijenio: da presuda sadrži pravilne razloge kojima se Upravni sud rukovodio prilikom odbijanja tužbe, na koje razloge ovaj sud upućuje, pa ih nije nužno ponavljati i da je, dovodeći u vezu podnijeti zahtjev za pristup informacijama sa odredbom člana 9. stav 1. tačka 6. alineja 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kao i sa Ustavnim i zakonskim odredbama, koje su citirane u osporenom rješenju, osnovano Upravni sud pobijanom presudom našao da je osporeno rješenje zakonito i da isto sadrži dovoljne i jasne razloge, koje ni navodima podnijetog zahtjeva nijesu dovedeni u sumnju.

Odredbom člana 51. Ustava Crne Gore propisano je da svako ima pravo pristupa informacijama u posjedu državnih organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja, da se pravo pristupa informacijama može ograničiti ako je to u interesu: zaštite života, javnog zdravlja, morala i privatnosti, vođenja krivičnog postupka, bezbjednosti i odbrane Crne Gore, spoljne, monetarne i ekonomske politike.

Iz odredbe člana 18. stav 3. Zakona o slobodnom pristupu informacijama proizilazi da je organ vlasti dužan da obrazloži akt kojim odbija zahtjev i da navede razloge zbog kojih ograničava pristup informaciji.

Ustavni sud je ocijenio da je osporenom presudom Vrhovnog suda podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno pravo na pravično suđenje, iz odredaba člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Naime, u konkretnom predmetu Vrhovni sud nije obrazložio svoju odluku na način koji zadovoljava standarde konvencijskog prava na pravično suđenje i prava iz člana 18. stav 3. Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Vrhovni sud je u osporenoj presudi konstatovao: (...) „da presuda sadrži pravilne razloge kojima se Upravni sud rukovodio prilikom odbijanja tužbe na koje razloge ovaj sud upućuje, pa ih nije nužno ponavljati“... „da je osporeno rješenje zakonito i da isto sadrži dovoljne i jasne razloge“. Po ocjeni Ustavnog suda, Vrhovni sud nije obrazložio da li bi odjavljivanjem tražene informacije nastala šteta značajno veća od javnog interesa za objavljivanjem tih informacija i u čemu bi se ona ogledala i na koji način bi se osuđivanom licu značajno ugrozila privatnost i druga lična prava pojedinca, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je u svojoj praksi, usklađenoj s praksom Evropskog suda za ljudska prava utvrdio načela koja se moraju poštovati da bi se sudski postupak mogao ocijeniti pravičnim, posebno u dijelu u kojem je naglašeno da odluke sudova moraju sadržavati razloge na kojima se zasnivaju.

Evropski sud je u predmetu *Ajdarić protiv Hrvatske (Zahtjev br. 20883/09, od 13. decembra 2011. godine)* naveo:

„34. Takođe, prema uspostavljenoj sudskoj praksi Suda koja održava načelo povezano s pravilnim radom pravosuđa, presude sudova trebaju na odgovarajući način sadržavati razloge na kojima se zasnivaju...“.

Polazeći od izloženog, Ustavni sud je ocijenio da podnosiocu žalbe, u konkretnom slučaju, nijesu obezbijeđeni standardi pravičnog suđenja zajemčenog odredbama člana 32.

Ustava i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, jer osporena presuda Vrhovnog suda ne sadrži dovoljne i jasne razloge za njeno donošenje.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

Už-III br. 607/13
15. jun 2016. godine
Podgorica

Predsjednik Vijeća,
Budimir Šćepanović, s.r.

